

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

15.07.2024. – 19.07.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 22.07.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
15.07.2024. – 19.07.2024.

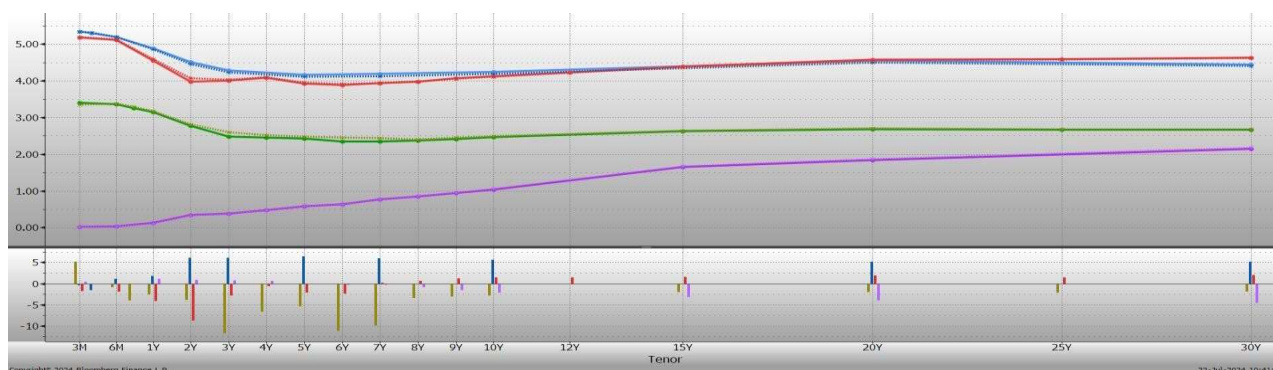
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	12.7.24	19.7.24	12.7.24	19.7.24	12.7.24	19.7.24	12.7.24	19.7.24
2 godine	2,82	2,78	4,45	4,51	4,09	4,00	0,34	0,35
5 godina	2,48	2,42	4,10	4,17	3,95	3,93	0,60	0,59
10 godina	2,50	2,47	4,18	4,24	4,11	4,12	1,07	1,04

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	12.7.24	19.7.24	
3 mjeseca	3,382	3,418	↗
6 mjeseci	3,370	3,362	↘
1 godina	3,200	3,156	↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 19.07.2024. godine (pune linije) i 12.07.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Kao što se i očekivalo, ECB je na prošlosedmičnom sastanku ostavila nepromijenjene sve tri ključne kamatne stope. Ukupan ton konferencije za novinare nakon sjednice je bio neutralan, bez nagovještaja šta će donijeti septembarski sastanak, uz napomenu da su opcije “široko otvorene“. Kao i obično, naglašen je značaj pristižućih podataka u određivanju narednih koraka. Predsjednica ECB Lagarde je izjavila da su rizici vezani za ekonomski rast na silaznoj putanji, ali je naglasila da bi slabija globalna ekonomija, eskalacija trgovinskih tenzija ili visoke kamatne stope mogli negativno uticati na ekonomski rast eurozone. Napomenula je da je ekonomija eurozone vjerovatno rasla sporijim tempom u II kvartalu, nego u I kvartalu. Iako su kreatori monetarne politike oprezni u komentaranju narednih poteza ECB, tržišni učesnici očekuju dva smanjenja kamatnih stopa za po 25 baznih poena do kraja ove godine, s tim da očekuju da će prvo smanjenje doći u septembru, nakon čega slijedi još jedno smanjenje u decembru. Prinosi sigurnijih zemalja eurozone su tokom protekle sedmice zabilježili smanjenje duž cijele krive. Na sedmičnom nivou prinosi njemačkih državnih obveznica su smanjeni između 2 i 6 baznih poena, dok su prinosi italijanskih državnih obveznica zabilježili blago smanjenje do 2 bazna poena.

Prema rezultatima istraživanja Bloomberg-a za juli, ekonomski analitičari prognoziraju da će ekonomija u eurozoni u tekućoj godini zabilježiti ekspanziju po stopi od 0,7%, dok se za 2025. i 2026. godinu prognozira stopa od 1,4%. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu je zadržana na nivou od 2,4%, dok je za narednu godinu povećana na

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

2,3% sa prethodno prognoziranih 2,2%. Većina anketiranih ekonomista očekuje da će ECB smanjiti referentnu kamatnu stopu za 25 baznih poena do kraja III kvartala, dok vjerovatnoća recesije u narednih 12 mjeseci iznosi 33%

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	Stopa inflacije (G/G) F – EZ	JUN	2,5%	2,6%
2.	Stopa inflacije (G/G) F – Finska	JUN	-	1,5%
3.	Stopa inflacije (G/G) F – Austrija	JUN	-	3,3%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) – EZ	MAJ	-3,6%	-3,1%
5.	ZEW indeks ekonomskih očekivanja – EZ	JUL	-	51,3
6.	Trgovinski bilans (u mlrd EUR) – EZ	MAJ	12,5	15,0
7.	Indeks građevinskog sektora (G/G) – EZ	MAJ	-	-1,5%
8.	Bilans tekućeg računa (u mlrd EUR)	MAJ	-	36,7
9.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G) – Njemačka	JUN	-1,6%	-2,2%
10.	Stopa nezaposlenosti – Holandija	JUN	3,7%	3,6%

SAD

Zvaničnici Feda su nagovijestili da bi se smanjenje kamatnih stopa moglo uskoro desiti, iako je momenat početka i dalje neizvjestan. Predsjednik Feda iz Njujorka Williams je sugerisao da bi smanjenje referentne kamatne stope u narednim mjesecima moglo biti opravdano ako se nastavi usporavanje inflacije, ali je odbacio njeno smanjenje na julskom sastanku Feda. Williams je predložio da bi centralna banka mogla razmotriti smanjenje referentne kamatne stope sredinom septembra, izuzev u slučaju velikih ekonomskih iznenađenja. Član FOMC-a Waller je izjavio da se ekonomija približava tački gdje bi smanjenje kamatnih stopa moglo biti opravdano, ali bi želio vidjeti više dokaza o trajnom silaznom putu inflacije. Barkin iz Ričmonda je izrazio namjeru da "namjerno nastavi" sa promjenama kamatnih stopa zbog neizvjesnosti koja se odnosi na to koliko trenutni nivo kamatnih stopa usporava ekonomiju. Inače, sve je veći broj zvaničnika koji nagovještavaju potencijalno smanjenje kamatnih stopa, iako većina, uključujući predsjednika Powella, nije navela precizan trenutak za takav potez.

Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga Moody's sugerise da bi Fed mogao početi ublažavanje monetarne politike smanjenjem referentne kamatne stope za 25 baznih poena već na predstojećem sastanku 30. i 31. jula. Također, Moody's očekuje da će referentna kamatna stopa Feda biti smanjena za kumulativnih 50–75 baznih poena u 2024. i dodatnih 100–125 baznih poena do 2025. godine.

Protekle sedmice je objavljen Fedov izvještaj o stanju u privredi SAD, poznatiji kao "Beige Book" u kojem je navedeno da je ekonomija SAD bilježila rast blagim tempom u III kvartalu, sa većinom regija koje su zabilježile stalnu ili opadajuću ekonomsku aktivnost. U izvještaju je navedeno da je zaposlenost, također, neznatno porasla, dok je fluktuacija radne snage smanjena.

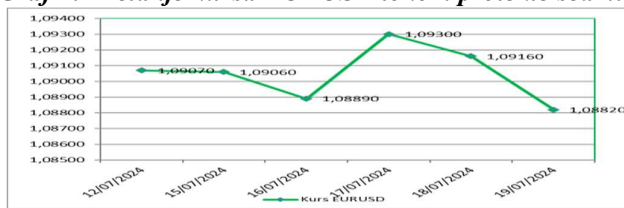
Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Vodeći indeks	JUN	-0,3%	-0,4%
2.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	12. jul	-	-0,2%
3.	Maloprodaja (M/M)	JUN	-0,3%	0,3%
4.	Industrijska proizvodnja (M/M)	JUN	0,3%	0,9%
5.	Iskorištenost kapaciteta	JUN	78,4%	78,3%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	13. jul	229.000	223.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	6. jul	1.856.000	1.847.000
8.	Indeks započelih kuća (M/M)	JUN	1,8%	-4,6%
9.	Indeks građevinskih dozvola (M/M)	JUN	0,1%	-2,8%
10.	Indeks uvezenih dobara (G/G)	JUN	1,0%	1,4%
11.	Indeks izvezenih dobara (G/G)	JUN	1,0%	0,5%

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0907 na nivo od 1,0882.

VELIKA BRITANIJA

Tržište Velike Britanije je tokom protekle sedmice bilo usmjereno ka objavljivanju podataka o inflaciji, koja je ostala na ciljanoj vrijednosti od 2% drugi mjesec zaredom, dok je inflacija usluga, koja je poseban fokus BoE, također ostala nepromijenjena na 5,7%. Dati podaci bi mogli pojačati zabrinutost da inflacija, iako se vratila na ciljani nivo, možda neće dugo ostati na tom nivou, što bi potencijalno moglo dovesti do nedoumice između zvaničnika prije pokretanja prvog ciklusa smanjenja kamatnih stopa od početka pandemije.

Članica MPC BoE Dhingra je tokom protekle sedmice pozvala svoje kolege da počnu smanjivati kamatne stope kako bi spriječili da rastući troškovi zaduživanja utiču na životni standard u Velikoj Britaniji. Dhingra je ukazala na obećavajući pravac različitih indikatora, umanjujući zabrinutost oko rasta plata i inflacije usluga i sugerišući da je sada vrijeme da se počne sa normalizacijom kako bi se zaustavio pritisak na životni standard. S druge strane, Vlada je obećala da će se fokusirati na ekonomski rast i izvršiti “obnovu“ Velike Britanije pomoću novih zakona koji će podržati izgradnju kuća, poboljšanje transporta, otvaranje radnih mjesta i čistu energiju. Laburistička Vlada premijera Starmera je predstavila 40 zakona koji imaju za cilj podsticanje rasta i značajne promjene u pravima radnika. Zakon uključuje velike reforme planiranja i mjere za zabranu eksploatacionih ugovora bez radnog vremena, ukidanje prakse otpuštanja i ponovnog zapošljavanja. Ostali prijedlozi zakona imaju za cilj ojačati zakonske naknade za bolovanje, da fleksibilan rad bude standard za sve radnike od prvog dana, kao i ublažavanje ograničenja sindikalnih aktivnosti. MMF je upozorio da se Velika Britanija suočava sa mogućnošću da će kamatne stope ostati duži vremenski period visoke, osim ukoliko dođe do većeg napretka u smanjenju inflacije u uslužnom sektoru. Pored toga, MMF je naveo da se inflacija u mnogim velikim ekonomijama usporava sporije nego što se očekivalo, što potencijalno dovodi do produžavanja politike visokih kamatnih stopa i predstavlja rizik za globalni rast.

Ministrica finansija Velike Britanije Reeves je upozorila na “teške odluke” koje dolaze dok namjerava popraviti javne finansije Velike Britanije, predlažući potencijalno povećanje poreza ili smanjenje potrošnje u svom prvom budžetu koji je zakazan za jesen. Reeves, prva žena ministrica finansija u zemlji, planira da tokom ovog mjeseca obavijesti Parlament o fiskalnom naslijeđu od konzervativaca. Reeves je preuzela finansije Velike Britanije tokom izazovnog perioda, sa visokom poreskim opterećenjem i najvišim nivoom duga od 1961. godine. Uz ove ekonomske uslove, analitičari su izjavili da će možda Reeves morati da najavi povećanje prihoda ili smanjenje planova potrošnje, kako bi osigurala da Velika Britanija ispuni svoj ključni fiskalni cilj smanjenja duga kao udjela u ekonomiji u periodu od pet godina.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	Stopa inflacije (G/G)	JUN	1,9%	2,0%
2.	Indeks maloprodajnih cijena (G/G)	JUN	2,9%	3,0%
3.	Prosječne sedmične zarade (G/G)	MAJ	5,7%	5,9%
4.	Stopa nezaposlenosti	MAJ	4,4%	4,4%
5.	Indeks povjerenja potrošača	JUL	-12	-14
6.	Maloprodaja (G/G)	JUN	0,2%	1,7%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,83973 na nivo od 0,84260. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,2988 na nivo od 1,2914.

JAPAN

Japanski premijer Kishida je izjavio da nailazi na sve veće protivljenje za reizbor u nadolazećoj trići za vođstvo vladajuće Liberalno-demokratske stranke. Analize Bloomberg-a pokazale su da je Japan u petak vjerovatno potrošio dodatnih 13,5 milijardi USD kako bi podržao domaću valutu, što bi bila druga intervencija, nakon intervencije u četvrtak nakon objavljivanja podataka o inflaciji u SAD i to sa 22 milijarde USD. U MMF-ovom izvještaju o svjetskim ekonomskim izgledima su navedena „negativna iznenađenja” u ekonomiji Japana u I kvartalu ove godine. Prognoze rasta zemlje za ovu godinu su revidirane naniže za 0,2% na 0,7% zbog privremenih poremećaja u lancu snabdijevanja automobilima, koji su uzrokovani sigurnosnim skandalom u Toyotinoj filijali, Daihatsu Motor Co, a koji utiču na proizvodnju i potrošnju.

Sa rastom šansi da Trump pobijedi na predstojećim izborima u SAD, analitičari su se podsjetili njegovog intervjua za Bloomberg datog krajem juna, u kom je istakao da slabljenje JPY i CNY prema USD predstavlja značajan problem. Kanda, vodeći diplomata za pitanja valute i zamjenik ministra finansija za inostrane poslove, upozorio je da će biti prisiljeni da intervišu ukoliko špekulanti pokrenu pretjerane fluktuacije na tržištu valuta. Prema Bloombergovom istraživanju, jedna trećina analitičara očekuje da će BoJ povećati kamatne stope u julu.

Ministar finansija Suzuki je upozorio ministra za digitalna pitanja Taroa da treba da bude oprezniji prilikom diskusija o pitanjima valute, a zbog njegovih komentara da bi BoJ trebalo da poveća kamatne stope kako bi povećala vrijednost JPY i smanjila troškove za energiju i hranu. Taro je prikupio podršku javnosti da postane premijer, ali je manje favorizovan među zakonodavcima drugih vladajućih stranaka. Nakon ovoga, Taro je demantovao da je pozvao BoJ da poveća kamatne stope. Kabinet je smanjio prognoze rasta BDP-a za fiskalnu 2024. godinu na 0,9% sa 1,3% zbog manje potrošnje stanovništva. Kabinet je posvećen okončavanju perioda deflacije u Japanu i promovisanju većeg rasta plata. Objavljeno je i da je procenat podrške kabinetu premijera Kishide porastao na 21% sa 17%, koliko je iznosio u prethodnom mjesecu.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	MAJ	0,1%	-0,4%	2,2%
2.	Trgovinski bilans (u mlrd JPY)	JUN	-185,7	224,0	-1220,1
3.	Izvoz (G/G)	JUN	7,2%	5,4%	13,5%
4.	Uvoz (G/G)	JUN	9,6%	3,2%	9,5%
5.	Inflacija (G/G)	JUN	2,9%	2,8%	2,8%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 172,16 na nivo od 171,39. JPY je blago aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 157,83 na nivo od 157,48.

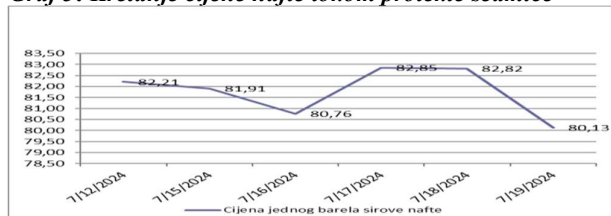
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 82,21 USD (75,37 EUR).

Početkom sedmice cijena ovog energenta je smanjena nakon što su loši ekonomski podaci iz Kine naglasili zabrinutost oko potražnje. U utorak je nastavljeno smanjenje cijene nafte zbog jačanja USD i znakova slabije potražnje. U izvještaju API-ja (American Petroleum Institute) je navedeno da su zalihe sirove nafte u SAD tokom prošle sedmice smanjene za 4,4 miliona barela, dok su zalihe goriva povećane. Rusija planira da dodatno smanji proizvodnju sirove nafte kako bi kompenzovala povećanje iznad svoje kvote OPEC+. Sredinom sedmice, cijena nafte je zabilježila značajan rast nakon što su podaci o zalihama sirove nafte iz EIA pokazali pad veći od očekivanog (-4,87 miliona barela umjesto očekivanih -1,08 miliona barela). EIA predviđa da će potrošnja električne energije u SAD dosegnuti rekordne nivoe u 2024. i 2025. godini. OPEC+ će održati online sastanak 1. augusta, na kojem se ne očekuje da će se preporučiti promjene u politici, uključujući i plan da se počne sa smanjenjem proizvodnje nafte od oktobra. Sastanak je opisan kao "provjera pulsa" zdravlja tržišta. Trenutno OPEC+ smanjuje proizvodnju za 5,86 miliona barela dnevno ili oko 5,7% globalne potražnje, a ova ograničenja će se postepeno ukidati od oktobra 2024. godine do septembra 2025. godine. U četvrtak nisu zabilježene značajnije oscilacije u kretanju cijene ovog energenta, dok je u petak zabilježeno prilično smanjenje. Investitori su bili fokusirani na moguću prekid vatre u Gazi, dok je jačanje USD dodatno snizilo cijenu ovog energenta.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,13 USD (73,64 EUR). Cijena nafte je zabilježila smanjenje za 2,53% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

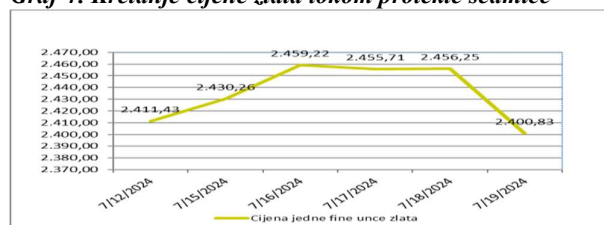

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.411,43 USD (2.206,79 EUR).

Početkom sedmice cijena ovog plemenitog metala je bilježila rast, dok su investitori očekivali objavljivanje ekonomskih podataka u SAD, koji bi mogli ukazati na dalji pravac monetarne politike. U utorak je cijena zlata zabilježila rekordno visok nivo, uslijed sve većih izgleda da će Trump pobijediti na predsjedničkim izborima u SAD. Do porasta je došlo uprkos jačem USD, koji je bio podstaknut snažnim podacima o maloprodaji u SAD. Cijena zlata je zabilježila rast za 50% od kraja 2022. godine, koji je također podržan rekordnim nivoom kupovina poluga od strane centralnih banaka kako bi se smanjila zavisnost od USD u rezervama i snažna potražnja potrošača za zlatom u Kini tokom ove godine. Pod uticajem aprecijacije USD, cijena zlata je zabilježila blago smanjenje sredinom sedmice. Izvoz zlata iz Švicarske je smanjen na najniži nivo od aprila 2022. godine zbog smanjenih isporuka u Kinu i Indiju. Švicarska, kao najveći svjetski centar za preradu i tranzit zlata, zabilježila je značajan mjesečni pad izvoza zlata u Kinu, Indiju i Tursku, dok su isporuke u Hong Kong povećane. Rast prinosa američkih državnih obveznica i aprecijacija USD su podstakli smanjenje cijene ovog plemenitog metala krajem sedmice.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.400,83 USD (2.206,24 EUR). Cijena zlata je zabilježila smanjenje za 0,44% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.